श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा, एप्रिल-२०१६

कक्षा - शास्त्री-३ (Sem_6)	**प्रश्नपत्र-७**	**गुणाः - ७०**
विषयः - वेदसंहिता	CE 3.6.11	**समयः - ११:०० तः ०२:००**
दिनाङ्कः - २५-०४-२०१६		**सन्दर्भग्रन्थः - सामवेदः, अथर्ववेदः-पृथिवीसूक्तम्**

युनिट-१

प्रश्नः -१ अधोलिखितेषु मन्त्रेषु द्वयोः मन्त्रयोः व्याख्या कार्या । ०८

(१) परि वाजपतिः कविरग्निर्हव्यान्यक्रमीत् ।
दधद्रत्नानि दाशुषे ॥

(२) अग्निर्वृत्राणि जङ्घनद् द्रविणस्युर्विपन्यया ।
समिद्धः शुक्र आहुतः ॥

(३) उप त्वाग्ने दिवे दिवे दोषावस्तर्धिया वयम् ।
नमो भरन्त एमसि ॥

प्रश्नः -२ सामवेदस्य आग्नेयकाण्डस्य द्वितीयखण्डस्य विषयवस्तु प्रस्तूयताम् । ०८

अथवा

अग्निदेवस्य महत्त्वं पठितमन्त्राधारेण विशदयत ।

प्रश्नः -३ द्वयोः टिप्पणी कार्या । ०४

(१) सामगानम् । *(२) हव्यवाहम् ।*
(३) मेधातिथिः । *(४) अग्निमिन्धानः ।*

प्रश्नः -४ अधस्तनेषु पञ्च एव शब्दाः भाष्यदिशा प्रतिपादनीयाः । ०५

(१) गिरः । *(२) दाशुषे ।* *(३) ओजसे ।* *(४) अङ्गिरः ।*
(५) विवस्वदा । *(६) यज्ञः ।* *(७) पाहि ।*

युनिट-२

प्रश्नः -५ अधस्तनेषु द्वयोः मन्त्रयोः व्याख्या सायणभाष्यदिशा विधेया । ०८

(१) त्वे अग्ने स्वाहुत प्रियासः सन्तु सूरयः ।
यन्तारो ये मघवानो जनानामूर्वं दयन्त गोनाम् ॥

(२) आ नो अग्ने वयोवृधꣳरयिं पावक शꣳस्यम् ।
रास्वा च न उपामाते पुरुस्पृहꣳ सुनीती सुयशस्तरम् ॥

(३) अदर्शि गातु वित्तमो यस्मिन्व्रतान्यादधुः ॥
उपो षु जातमार्यस्य वर्धनमग्निं नक्षन्तु नो गिरः ॥

प्रश्नः -६ यज्ञकर्मणि अग्निदेवस्य योगदानं यथाशास्त्रं निरूपयत । ०८

अथवा

सामवेदस्य आग्नेयकाण्डे वर्णितं अग्नेः स्वरूपं स्तुतिं च प्रतिपादयत ।

प्रश्नः -७ द्वयोः टिप्पणीं लिखत । ०४

(१) 'साम' शब्दस्यार्थः । *(२) सामवेदस्य शाखाः ।*

(३) जातवेद अग्निः । *(४) समिधाग्निः ।*

प्रश्नः -८ अधस्तनेषु पञ्च एव शब्दाः भाष्यदिशा प्रतिपादनीयाः । ०५

(१) शोचिषा । *(२) पावकः ।* *(३) राधः ।*

(४) रयिम् । *(५) वसुः ।* *(६) अध्वरम् ।*

युनिट-३

प्रश्नः -९ द्वयोः मन्त्रयोः ससन्दर्भं व्याख्या विधेया । ०८

(१) अग्निर्भूम्यामोषधीष्वग्निमापो बिभ्रत्यग्निरश्मसु ।
अग्निरन्तः पुरुषेषु गोष्वश्वेष्वग्नयः ॥

(२) असंबाधं बध्यतो मानवानां यस्या उद्वतः प्रवतः समं बहु ।
नानावीर्या ओषधीर्या ब्रिभ्रर्ति पृथिवी नः प्रथतां राध्यतां नः ॥

(३) यस्यामापः परिचराः समानीरहोरात्रे अप्रमादं क्षरन्ति ।
सा नो भूमिर्भूरिधारा पयो दुहामथो उक्षतु वर्चसा ॥

प्रश्नः -१० आधुनिकयुगे पर्यावरणसंरक्षणे पृथिवीसूक्तस्योपादेयतां वर्णयत । ०८

अथवा

पृथिवीसूक्ताधारेण पृथिव्याः धारणार्थं के के गुणाः अवलम्बनीयाः प्रतिपादयत ।

प्रश्नः -११ एकस्य टिप्पणीं लिखत । ०२

(१) वसुधानि । *(२) पर्जन्यः पिता ।*

प्रश्नः -१२ अधस्तनेषु द्वयोः शब्दयोः व्याख्या विधेया । ०२

(१) हव्यवाहम् । *(२) हिरण्यवक्षा ।*

(३) विष्ठा । *(४) उक्षतु ।*